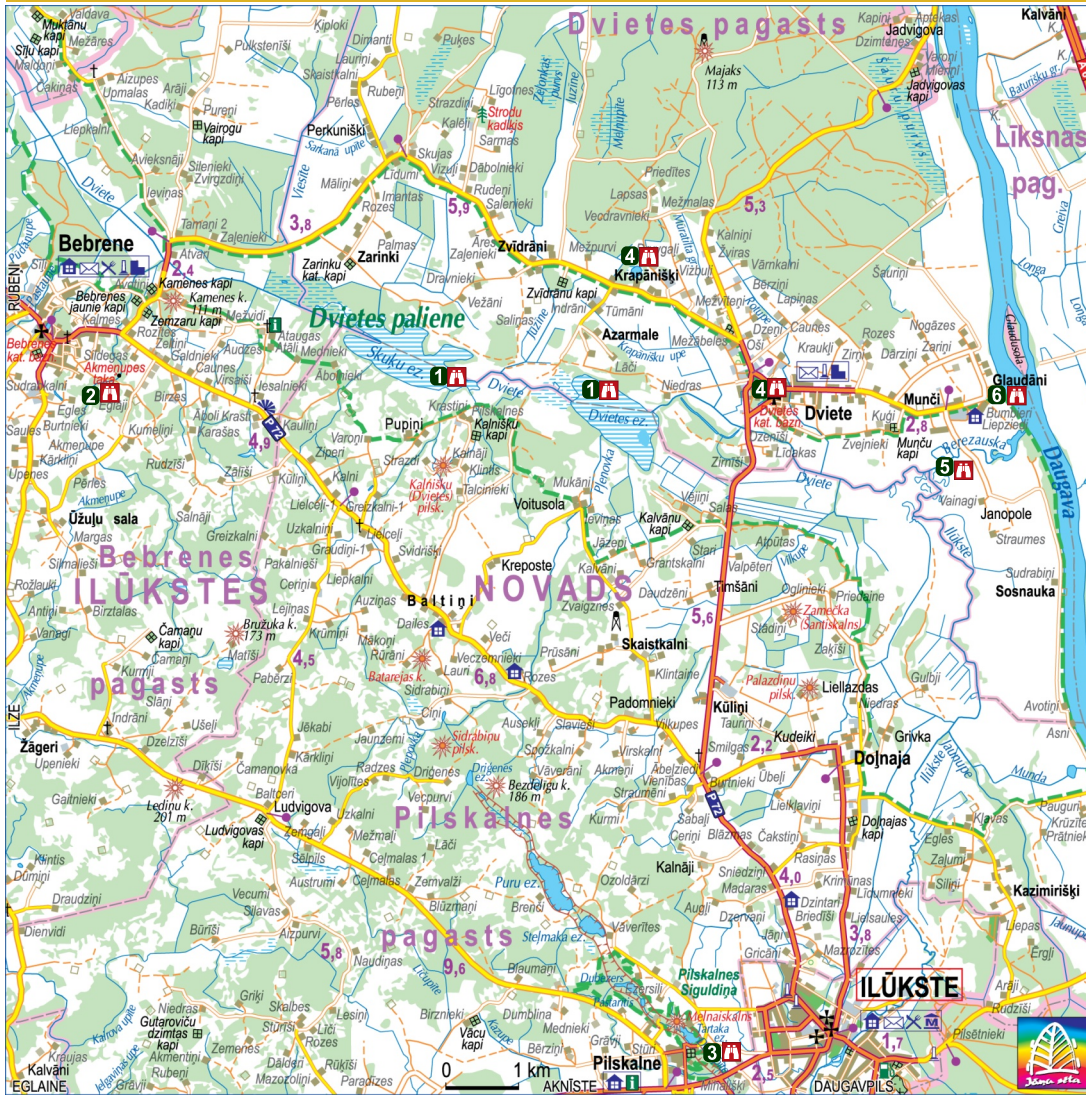

SPĀRU VĒROTĀJIEM SPĀRES DVIETES PALIENĒ

Dviete aicina!

Dabas parka teritorijā spāru vērošanai nav būtisku ierobežojumu: var brīvi staigāt, pa ceļiem braukt ar velosipēdu vai auto, braukt ar airu laivām. Teļu ceļšana un ugunsgrūdu kurināšana ir atļauta tikai šim mērķim paredzētās un labiekārtotās vietās. Dabas vērošanas procesā jāsaņemas apzināti traucēt savvaļas dzīvniekus – parasti to var novērst ar labas kvalitātes optiku.

Spāres ir īsta vasaras būtība. Varētu būt vēl daži citi veidi kā baudīt dabas burvību karstā vasaras dienā, ne tikai pastaigāties gar līkumojošas upes krastiem, vai klusi sēdēt ainaviska paliņu ezera krastā, vērojot spāru plīvināšanos vai zibenīgās kustības. Latvijā pavisam sastopamas 59 spāru sugas un lielāko daļu ar zināmu vingrināšanos var viegli atpazīt. Protams, jāņem vērā, ka spāru tēviņiem un mātītēm ir atšķirīgi tērpi, tāpat arī jaunajām spārēm. Spāres cilvēkiem ir nekaitīgas, tās nevar iekost vai kā citādi apdraudēt. Vaļasprieku patīkami papildina spāru fotografēšana – pacentieties iegūt ideāli asu spāres lidojuma attēlu!

Dviete palienē ir piemērota vieta spāru vērošanai – šo kukaiņu dzīvesveids pamatā saistīts ar ūdens tuvumu, jo tur atīstās spāru kāpurī. Arpus vairošanas perioda tās gan var sastapt arī tālu prom no ūdens – barības (citiem sīkākām kukaiņiem) bagātās klajās vietās, taču ar krūmu puduriem vai mežu tuvumā, lai tām ir kur paslēpties. Spāru vērošanai bez Dviete palienes upēm, paliņu ezeriem ar mainīgu ūdens līmeni, dīķiem, vecupēm un Daugavas piekrastes, ieteicams apmeklēt arī plašāku teritoriju – spāru daudzveidība ir augsta, ko savdabīgu padara arī vietas tālā atrašanās valsts DA daļā.

TŪRISMA PAKALPOJUMI

Tuvākās naktsmītnes:

- Drīgenes, 65462296
- Dubezers, 65462296
- Dailes, 29172946
- Liepziedi, 29466687
- Rozes, 29197182
- Dzintari, 26481223
- Rubeņi, 28354070
- Saliņas, 29249017
- Ilūkste: Pie torņa, 22427969
- Ilūkste: Glenda, 29368657
- Ilūkste: Ilūkste, 65462175
- Bebreņu Profesionālā vidusskola, 65444530

Veikali: Kaldabruņa, Bebreņē, Pilskalnē, Dviete, Ilūkste.

Ēdināšana: vāji visā dabas parka teritorijā – jālūdz viesu mājām, lai sagatavo līdzi pusdienmaizes, kas padara brīvākas iespējas variēt maršrutu. Tuvākās kafējniecas meklējamas Bebreņē, Ilūkstē vai Sventē.

Bankomāti: Ilūkste, Daugavpils.
DUS: ceļa malā netālu no Pilskalnes, braucot Daugavpils virzienā.

Informācija:
www.celotajs.lv, 67617600
www.dvieta.lv, 26109353; 20219770
www.ilukste.lv, 65440826, 20219694
www.bebrene.lv, 65407909; 26109353

Neatliekamās palīdzības dienestu tālrunis: 112

Kamēr R-Eiropas un Skandināvijas valstīs spāru vērošana izaugusi par stabili vaļasprieku, ieņemot vietu līdzās populārājam putnu vērošanai, Latvijā tā vērsšanās plašumā vēl tikai gaidāma. Pievienojies šī vaļasprieka aizsācējiem! Vērot spāres ir interesanti – vajadzīgs tik fotoaparāts bildēšanai vai binoklis viņu netraucētai apskatei. Spāru krāšņums un akrobātiskums ir pārsteidzošs un sugu noteikšana lielākoties samērā viegla.

MARŠRUTA RAKSTUROJUMS

Maršruts paredzēts spāru vērotājiem ar automašīnu vai velosipēdu. Raksturotas vairākas piemērotas spāru vērošanas vietas un tās var brīvi savstarpēji kombinēt pēc attāluma vai citiem kritērijiem. Tāpat raksturoti vairāki raksturīgi biotopi, kādu gan Dviete palienē, gan tuvākajā apkārtnē ir daudz un tas dod nojausmu par noteiktu spāru sugu meklēšanas iespējām.

Reģionā joprojām pastāv labas iespējas atklāt jaunas, līdz šim tur neregistrētas sugas. Vieta atrodas Sēlijā, kas rada potenciālu arī dienviņu ieceljošo sugu novērošanai.

Kad turp doties? Vasara. Spāru lidojumu laiks dažādām sugām

atšķiras, bet tas ir no aprīļa līdz oktobrim. Ja ielānosiet vienu otru jūlija nogalē vai augustā, tad iespēja redzēt visas šeit pārstāvētās spāru sugas ir vislielākā.

Garums: 170 km no Rīgas vienā virzienā. Uz vietas – aptuveni 40 km.

Maršruta gaita: Kaldabruņa-Bebrene-Dviete-Mušķi.

Aptuvenais laiks: divas dienas (nav vērts braukt tik lielu attālumu, veļot vietai tikai vienu dienu).

Vietu pieejamība: Speciālas norādes nav. Vajadzēs izmantot labu apvidus karti. Vairākas vietas ieteicams pārvietoties kājām radiālus maršrūtus, ņemot vērā spāru vērošanas specifiku.

Ceļa segums: uz vietas pamatā zemes ceļi, taču labi izteiktā reljefā, kas braukšanu ar auto vai velosipēdu padara īpaši pievilcīgu.

Alternatīvas: spāru vērošanu var papildināt ar tauriņu fotografēšanu vai apvienot ar maksšķeršanu. Dviete palienē ir arī putnu un augu vērošanas iespējas. Var apmeklēt dzīvei savvaļā pielāgotu zirgu un govju ganāmpulkus un skatu torni Skuvas ezera krastā, skaistās baznīcās vai doties pārgājiņā pa Pilskalnes Siguldiņas takām, arī laivot, īpaši palu laikā.

Optika vērošanai: lielākoties spārēm redzēt ar neapbruņotu aci. Tomēr reizēm var izmantot binokli – tādu pat kā putnu vērošanai (optimāli ar astoņkārtīgu palielinājumu). Lieti noderēs fotoaparāts ar vismaz 100mm objektīvu vai labām kadra pietuvināšanas iespējām.

Informācija: www.dabasdati.lv – dabā redzēto novērojumu ziņošanai un spāru sugu noteikšanai; www.globaltwitcher.com – spāru sugu saraksta veidošanai un salīdzināšanai starptautiski.

Ieteicamais noteicējs spāru atpazīšanai iegādājams tīmekļa veikalos: Dijkstra & Lewington, R. (2006). *Field Guide to the Dragonflies of Britain and Europe*.

Dviete palienē vasaras beigās – spāres vislabāk novērot tieši ūdens tuvumā

Viena no lielākajām Latvijas spārēm – zilzājas džīspāres tēviņš – sasniedz pat 7,5 cm garumu

Citus aktīvā tūrisma maršrūtus meklējiet www.celotajs.lv!

SPĀRU VĒROŠANAS VIETAS

1 Piemērotākās vietas spāru vērošanai Dvietes palienes dabas parkā ir **Skuķu** un **Dvietes ezers** un tos savienošā Dvietes upe. Tie ir zāļaini ezeri ar mainīgu ūdens režīmu, kas rada specifiskus apstākļus un izteiktu sezonālītāti. Skuķu ezeram vieglāk piekļūt no dabas parka apmeklētāju centra Putnu salā. Dvietes ezeru var sasniegt gan pie Voitusalas tā dienvidu daļā, vai piebraukt no ziemeļiem pie Krapānišķiem. Visos gadījumos vērts pastaigāt lielāku attālumu gar ezera vai upes piekrasti.

NOVEROJAMĀS SPĀRU SUGAS

Apzīmējumi: ■■■■ - suga novērojama regulāri, ■■■■■ - suga novērojama neregulāri

Vērojamā suga	Vērošanas vieta	Vērošanas laiks						
		Apr	Mai	Jūn	Jūl	Aug	Sep	Okt
1 Upju zilspāre	Upes straujteču posmi	■■■■■						
2 Rudens zaigspāre	Stāvošu ūdeņu tuvumā, īpaši kur plašāki niedrāji			■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■
3 Ziemasspāre	Stāvošu ūdeņu tuvumā	■■■■■					■■■■■	
4 Tumšzilā krāšņspāre	Vecupes, purvainas vietas - bagātīgi klātas ūdensaugiem		■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■		
5 Zilā platkājspāre	Paliņu pļavas, vecupes, upju un atklātu straumju vietas, ezeri un dīķi			■■■■■	■■■■■	■■■■■		
6 Dienvidu dižspāre	Pie stāvošiem vai lēnu tekošiem ūdeņiem ar apaugušiem krastiem. Medišanas vai pārlidojumu laikā var tikt novērota jebkur			■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■
7 Zilzaļā dižspāre	Pie dažādiem stāvošiem ūdeņiem, īpaši pie mazākiem, noēnotiem dīķiem. Barojas mežmalās un pie izcirtumiem			■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■
8 Melnkāju upjuspāre	Pie upēm ar mierīgu straumi un smilšainu gultni. Tāpat uzturas pie līdzīga rakstura ūdeneskrātuvēm, pārplūdušiem karjeriem			■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	
9 Agrā smaragdspāre	Lielāki stāvoši ūdeņi vai arī lēnu plūstošas upes; purvi.			■■■■■	■■■■■	■■■■■		
10 Plankumainā spāre	Pamatā stāvoši ūdeņi ar bagātīgu veģetāciju.			■■■■■	■■■■■	■■■■■		
11 Spilgtā purvuspāre	Pārpurvojušies upes posmi, aiauguši purvi, vecupes, kūdrainas ūdenstilpes.			■■■■■	■■■■■	■■■■■		
12 Sarkanā klajumspāre	Pamatā visu ūdeņu tuvumā ar bagātīgu veģetāciju, izvairās no straujtecēm.			■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■

2 **Akmeņupīte** raksturīga ar strauju tecējumu, akmeņainu gultni un noēnotiem vai vietām atklātiem upes posmiem. Pieejama no Bebreņas pa labiekārtoto Akmeņupītes dabas taku.

3 **Tartakas ezeru** virkne no Pilskalnes puses ar labiekārtotajām Pilskalnes Siguldiņas dabas takām. Dzijle ezeri, ūdensaugiem bagātīie krasti un apkārtnes klājās vietas ir piemērotas vairākām spāru sugām. Vērts pārskatīt arī dīķmalas Pilskalnes centrā.

4 Mazāki dīķi ar dažādu ūdensaugu daudzumu ir Dvietes ciema parkā, Krapānišķos un vairākās

citās piemāju teritorijās – arī naksmītnu tuvumā. 5 - 6 Vērtīgas, lai arī grūtāk pieejamas, ir paliņu pļavas ar vecupēm 5 pie **Dvietes un Ilūkstes sateces**. Vieglāk piekļūstama ir **Daugavas piekraste pie Munciem** 6. Taču dažādas spāru sugas var izdoties sastapt pat gar meliorācijas grāvjiem, celmalās visdažādākajās vietās dabas parkā un apkārtnē.

7 Ārpus dabas parka noteikti vērts doties uz **Sventes** vai **Medumu ezeru**, noteikti interesants ir **Boltmuižas purvs**, kur iespēja sastapt vēl pa kādai retākai spāru sugai.

1 Upju zilspāre

2 Rudens zaigspāre

3 Ziemasspāre

4 Tumšzilā krāšņspāre

5 Zilā platkājspāre

6 Dienvidu dižspāre

8 Melnkāju upjuspāre

9 Agrā smaragdspāre

10 Plankumainā spāre

12 Sarkanā klajumspāre

"Lauku ceļotājs"

Kalneciema iela 40, Rīga, LV-1046, Latvija
T: +371 67617600, F: +371 67830041
lauku@celotajs.lv, www.celotajs.lv

www.celotajs.lv

Foto un teksts: Andris Klepers